**ПрАТ «ВНЗ «МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ»**
**Навчально-науковий інститут психології та соціальних наук**
**Кафедра іноземної філології та перекладу**

| | |
|---|---|
| **ЗАТВЕРДЖУЮ**<br>Директор Навчально-наукового інституту психології та соціальних наук<br>_____ Яна РАЄВСЬКА<br>«22» серпня 2025 р. | **СХВАЛЕНО**<br>на засіданні кафедри іноземної філології та перекладу<br>Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.<br>Завідувач кафедри _____ Іван БАХОВ |

# МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АНАЛІЗ ТЕКСТУ»

| | |
|---|---|
| **Галузь знань:** | В Культура, мистецтво та гуманітарні науки |
| **Спеціальність:** | В11 Філологія (спеціалізація В11.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська) |
| **Рівень вищої освіти:** | другий (магістерський) рівень |
| **Освітня кваліфікація:** | магістр філології |
| **Освітньо-професійна програма:** | Англійська мова і література (друга мова – німецька) |

**Київ – МАУП – 2025**

## Вступ

Методичні рекомендації розроблено для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності В11 «Філологія» освітньо-професійної програми «Англійська мова і література (друга мова – німецька)» з метою організації та методичного супроводу самостійної роботи з навчальної дисципліни «Перекладацький аналіз тексту» (ВК 2.3).

Загальний обсяг дисципліни становить 4 кредити ЄКТС (120 год.), з них самостійна робота – 86 год. (72 % загального обсягу). Самостійна робота є невід'ємною складовою освітнього процесу: вона забезпечує опрацювання теоретичного матеріалу, закріплення й поглиблення знань і вмінь, набутих на лекційних і практичних (семінарських) заняттях, і формування навичок автономного навчання. Форма підсумкового контролю – залік.

## Мета та завдання самостійної роботи

**Мета самостійної роботи:** сформувати навички самостійного перекладацького аналізу тексту та обґрунтування перекладацьких рішень.

**Завдання самостійної роботи:**

– опанувати моделі перекладацького аналізу;
– набути навичок аналізу текстів різних жанрів;
– навчитися писати перекладацький коментар;
– підготувати ІНДЗ і підготуватися до модульного контролю та заліку.

**Результати навчання.** Самостійна робота спрямована на формування компетентностей і досягнення програмних результатів навчання, визначених у силабусі дисципліни: ЗК 3, ЗК 4, ЗК 7, СК 4, СК 6, СК 7, СК 8, ПРН 6, ПРН 10, ПРН 11, ПРН 15.

## Організація самостійної роботи

Самостійна робота виконується в позааудиторний час відповідно до тематичного плану дисципліни. Рекомендовано опрацьовувати матеріал систематично, напередодні відповідного практичного (семінарського) заняття, у такій послідовності: 1) ознайомитися з конспектом лекції та рекомендованими джерелами; 2) відповісти на питання для самоперевірки; 3) виконати практичні завдання до теми; 4) оформити результати у визначеній формі та подати їх викладачеві у встановлений термін (в аудиторії або через систему електронного навчання Moodle).

Консультації щодо виконання самостійної роботи надаються викладачем відповідно до графіка консультацій кафедри, а також дистанційно (e-mail, платформа Microsoft Teams, Moodle).

## Розподіл самостійної роботи за темами

| Тема | Зміст самостійної роботи | Год. | Форма контролю |
|---|---|---|---|
| **Тема 1** | Опрацювання моделі перекладацького аналізу К. Норд; схема аналізу. | 10 | Схема аналізу |
| **Тема 2** | Складання translation brief для трьох текстів. | 11 | Translation brief |
| **Тема 3** | Інтралінгвальний аналіз фрагмента тексту. | 11 | Письмовий аналіз |
| **Тема 4** | Визначення типу, жанру й функції п'яти текстів. | 11 | Аналітична таблиця |
| **Тема 5** | Виявлення перекладацьких труднощів у тексті (2000 знаків). | 11 | Перелік труднощів |
| **Тема 6** | Обґрунтування стратегії перекладу для двох текстів різних жанрів. | 11 | Письмове обґрунтування |
| **Тема 7** | Зіставний аналіз оригіналу та опублікованого перекладу. | 11 | Письмовий аналіз |

| | | | |
|---|---|---|---|
| **Тема 8** | Написання перекладацького коментаря; оформлення та подання ІНДЗ. | 10 | Коментар, захист ІНДЗ |
| **Разом** | | **86** | |

**Завдання для самостійної роботи за темами**

**Змістовий модуль 1. Теоретичні засади перекладацького аналізу**

**Тема 1.** Перекладацький аналіз тексту: мета, етапи, моделі (функціональна модель К. Норд, інші підходи). (10 год.)

**Питання для самоперевірки:**

– Що таке перекладацький аналіз тексту?

– Які етапи аналізу?

– У чому суть моделі К. Норд?

– Навіщо аналізувати текст до перекладу?

**Практичні завдання:**

– Складіть схему перекладацького аналізу.

– Застосуйте схему до короткого тексту.

**Рекомендовані джерела:** основна література 1, 2.

**Тема 2.** Екстралінгвальні чинники: автор, адресат, мета, канал, місце, час, мотив; translation brief. (11 год.)

**Питання для самоперевірки:**

– Які екстралінгвальні чинники впливають на переклад?

– Що таке translation brief?

– Як адресат впливає на переклад?

– Що таке мотив тексту?

**Практичні завдання:**

– Складіть translation brief для трьох текстів.

– Порівняйте вимоги до перекладу.

**Рекомендовані джерела:** основна література 2, 3.

**Тема 3.** Інтралінгвальні чинники: тема, зміст, композиція, лексика, синтаксис, супрасегментні засоби. (11 год.)

**Питання для самоперевірки:**

– Які інтралінгвальні чинники аналізують?

– Як аналізувати композицію тексту?

– Які лексичні особливості важливі?

– Що таке супрасегментні засоби?

**Практичні завдання:**

– Виконайте інтралінгвальний аналіз фрагмента.

– Визначте ключові лексичні одиниці.

**Рекомендовані джерела:** основна література 1, 4.

**Тема 4.** Тип, жанр і функція тексту; жанрові конвенції в мові оригіналу й мові перекладу. (11 год.)

**Питання для самоперевірки:**

– Чим тип тексту відрізняється від жанру?

– Які функції тексту виокремлюють?

– Що таке жанрові конвенції?

– Як вони відрізняються в різних мовах?

**Практичні завдання:**

– Визначте тип, жанр і функцію п'яти текстів.

– Порівняйте жанрові конвенції в англійській та українській мовах.

**Рекомендовані джерела:** основна література 1; додаткова 3.

**Змістовий модуль 2. Перекладацький аналіз на практиці**

**Тема 5.** Перекладацькі труднощі: лексичні, граматичні, стилістичні, культурні; прогнозування проблем. (11 год.)

**Питання для самоперевірки:**
– Які види перекладацьких труднощів існують?
– Як прогнозувати проблеми перекладу?
– Що таке культурні труднощі?
– Як класифікувати труднощі?
**Практичні завдання:**
– Виявіть перекладацькі труднощі в тексті.
– Запропонуйте шляхи їх подолання.
**Рекомендовані джерела:** основна література 4, 5.

**Тема 6.** Вибір стратегії перекладу та перекладацьких рішень; обґрунтування. (11 год.)

**Питання для самоперевірки:**
– Що таке стратегія перекладу?
– Як обрати стратегію?
– Чим стратегія відрізняється від прийому?
– Як обґрунтувати рішення?
**Практичні завдання:**
– Обґрунтуйте стратегію перекладу для двох текстів.
– Порівняйте стратегії.
**Рекомендовані джерела:** основна література 2, 3.

**Тема 7.** Зіставний аналіз оригіналу та перекладу; корпусні методи. (11 год.)

**Питання для самоперевірки:**
– Що таке зіставний аналіз?
– Як корпус допомагає аналізу перекладу?
– Які параметри порівнюють?
– Як фіксувати результати?
**Практичні завдання:**
– Виконайте зіставний аналіз оригіналу й перекладу.
– Проаналізуйте приклади з паралельного корпусу.
**Рекомендовані джерела:** додаткова література 1, 2.

**Тема 8.** Перекладацький коментар: структура, вимоги, оформлення. (10 год.)

**Питання для самоперевірки:**
– Яка структура перекладацького коментаря?
– Які вимоги до коментаря?
– Як цитувати приклади?
– Як оформлювати висновки?
**Практичні завдання:**
– Напишіть перекладацький коментар.
– Оформіть і підготуйте до захисту ІНДЗ.
**Рекомендовані джерела:** основна література 1, 4.

**Індивідуальне науково-дослідне завдання**

**Зміст ІНДЗ.** комплексний перекладацький аналіз тексту (3000–4000 знаків) обраного жанру: 1) екстра- та інтралінгвальний аналіз; 2) перекладацькі труднощі; 3) стратегія перекладу; 4) власний переклад; 5) перекладацький коментар; 6) презентація.

**Етапи виконання ІНДЗ:**
– вибір теми (напряму) ІНДЗ та погодження її з викладачем упродовж перших двох тижнів семестру;
– добір і опрацювання джерел та фактичного матеріалу;
– виконання завдань ІНДЗ відповідно до визначеної структури;
– самоперевірка й редагування, перевірка на дотримання академічної доброчесності;
– подання ІНДЗ викладачеві не пізніше ніж за два тижні до завершення семестру;
– публічний захист ІНДЗ (презентація 5–7 хв. і відповіді на запитання).

**Критерії оцінювання ІНДЗ (до 20 балів).** Оцінюються: повнота та якість виконання всіх складників завдання; коректність використання фахової термінології; обґрунтованість рішень і висновків; самостійність виконання; дотримання академічної доброчесності; якість публічного захисту та відповідей на запитання.

**Вимоги до оформлення письмових робіт**

– текстовий редактор Microsoft Word, шрифт Times New Roman, кегль 14, міжрядковий інтервал 1,5, поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє та нижнє – 20 мм;

– титульна сторінка містить назву Академії, кафедри, дисципліни, вид і тему роботи, ПІБ здобувача та викладача;

– посилання на використані джерела оформлюються відповідно до ДСТУ 8302:2015 або стилю APA 7 (за вимогою викладача);

– тексти іноземною мовою подаються з дотриманням норм відповідної мови; переклади – у двоколонковому форматі (оригінал – переклад), якщо інше не визначено завданням;

– використання цифрових інструментів і штучного інтелекту декларується в кінці роботи.

**Форми контролю та критерії оцінювання самостійної роботи**

Результати самостійної роботи перевіряються під час практичних (семінарських) занять, модульних контрольних робіт, захисту ІНДЗ та під час підсумкового контролю. Бали за самостійну роботу враховуються в межах оцінки за роботу на лекційних і практичних (семінарських) заняттях і самостійну роботу (до 50 балів за семестр).

**Критерії оцінювання завдань самостійної роботи:**

– «відмінно» – завдання виконано повністю, самостійно, у встановлений термін, без помилок або з поодинокими неточностями; висновки обґрунтовані, використано рекомендовані та додаткові джерела;

– «добре» – завдання виконано повністю з незначними помилками, що не впливають на загальний результат; висновки загалом обґрунтовані;

– «задовільно» – завдання виконано частково або з суттєвими помилками; аргументація поверхова;

– «незадовільно» – завдання не виконано, виконано несамостійно або з грубими помилками.

Завдання, подані з порушенням терміну без поважних причин, можуть оцінюватися зі зниженням балів. Завдання, виконані з порушенням академічної доброчесності, не зараховуються.

**Рекомендовані джерела інформації**

**Основна література**

1. Munday J., Pinto S. R., Blakesley J. Introducing Translation Studies: Theories and Applications. 5th ed. London ; New York : Routledge, 2022.

2. Pym A. Exploring Translation Theories. 3rd ed. London ; New York : Routledge, 2023.

3. Bowker L. De-mystifying Translation: Introducing Translation to Non-translators. London ; New York : Routledge, 2023.

4. Ворова Т., Алісеєнко О., Мудренко Г. Theory and Practice of Translation: Reading Collection (Non-Adapted Texts). Теорія і практика перекладу : хрестоматія. Дніпро : Біла К. О., 2023. 64 с.

5. Крамар В. Б. Вступ до перекладознавства (прикладні аспекти) : збірник вправ. Хмельницький, 2025. 82 с.

**Додаткова література**

1. The Routledge Handbook of Translation and Methodology / ed. by F. Zanettin, C. Rundle. London ; New York : Routledge, 2022.

2. McEnery T., Brezina V. Fundamental Principles of Corpus Linguistics. Cambridge : Cambridge University Press, 2022.

3. Bennett A., Royle N. An Introduction to Literature, Criticism and Theory. 6th ed.

London ; New York : Routledge, 2023.

4. The Translation Studies Reader / ed. by L. Venuti. 4th ed. London ; New York : Routledge, 2021.

**Інформаційні ресурси в Інтернеті**

1. Офіційний сайт МАУП. URL: http://maup.com.ua
2. Cambridge Dictionary. URL: https://dictionary.cambridge.org
3. IATE – Interactive Terminology for Europe. URL: https://iate.europa.eu
4. Linguee. URL: https://www.linguee.com
5. The Journal of Specialised Translation (JoSTrans). URL: https://www.jostrans.org
6. Google Scholar. URL: https://scholar.google.com

Розробник (-и) методичних рекомендацій:
Курбанова О.С. Кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри _____
(П.І.Б., науковий ступінь, вчене звання, посада на кафедрі, підпис)

Викладач:
Курбанова О.С. Кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри _____
(П.І.Б., науковий ступінь, вчене звання, посада на кафедрі, підпис)

Методичні рекомендації розглянуто на засіданні кафедри іноземної філології та перекладу.
Протокол від «27» серпня 2025 р. № 1